

دومین همایش ملی صیانت از منابع طبیعی و محیط زیست، ۱۲ و ۱۳ اسفند ۱۳۹۴

دانشگاه محقق اردبیلی

بررسی برخی عوامل مؤثر بر حفاظت از محیط زیست با نگاهی به توسعه پایدار

یاسمن فاطمه عزیزی^۱، بابک پیلهور^۲

yasaman.azizi68@gmail.com

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد جنگلشناسی و اکولوژی جنگل، دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه لرستان

babakpilehvar@yahoo.com

۲- دانشیار دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه لرستان.

چکیده

با افزایش روز افزون جمعیت و بروز مشکلات و بحران‌های محیط‌زیستی ناشی از آن و اثرات کوتاه‌مدت و بلندمدت تخریب محیط‌زیست بر زندگی مردم اهمیت حفاظت از محیط‌زیست بیش از پیش آشکار می‌شود. توسعه پایدار به معنای مدیریت و برنامه‌ریزی استفاده از منابع طبیعی، انسانی و اقتصادی در کنار حفاظت از محیط‌زیست است، به گونه‌ای که پیشرفت اقتصادی، اجتماعی و سیاسی جوامع را به دنبال داشته باشد و ابعاد مختلف توسعه انسانی، به ویژه افزایش پایدار و مستمر رفاه ناخالص، برای نسل امروز و آینده بشر را به ارمغان آورد. در واقع محیط‌زیست بخش مهمی از فرآیند توسعه پایدار به شمار می‌رود. هدف از این تحقیق بررسی برخی از عوامل مؤثر در حفاظت از محیط‌زیست با در نظر گرفتن توسعه پایدار می‌باشد. نتایج حاصل از مطالعات کتابخانه‌ای و مرور منابع مختلف، نشان می‌دهد که در بین عوامل تأثیرگذار در حفاظت محیط‌زیست عواملی مانند فقر، آموزش، حقوق و زنان اهمیت بالایی داشته و برای حفاظت محیط‌زیست و دستیابی به توسعه پایدار بایستی مورد توجه بیشتری قرار گیرند.

واژه‌های کلیدی: آموزش، توسعه پایدار، حقوق، زنان، فقر، محیط‌زیست.

مقدمه

امروزه تمام اندیشمندان و پژوهشگران حوزه‌های مختلف علوم، به نقش ارزنده محیط‌زیست در ارتقای کمی و کیفی زندگی انسان باور دارند. ارتباط محیط‌زیست با توسعه پایدار، ارتباطی متقابل و دو سویه است. در صورت بی‌توجهی به محیط‌زیست و تخریب آن و بهره‌برداری بی‌رویه و حساب نشده از محیط طبیعی که توانی محدود دارد، دستیابی به توسعه پایدار، امری دور از دسترس خواهد بود. از سوی دیگر توسعه پایدار می‌تواند مانع از تخریب محیط‌زیست شود. بنابراین داشتن نگرش محیط‌زیستی در تمامی برنامه‌های توسعه، ضروری است و سودآوری بیشتری نیز به همراه دارد (عمادزاده و همکاران، ۱۳۸۶). در بسیاری از کشورها، مباحث سیاسی و اقتصادی از مباحث محیط‌زیستی مجزا هستند و در برخی دیگر این مباحث با هم مرتبط‌اند و خط‌مشی‌های مشترکی دارند. در کشورهای توسعه‌یافته، هدف اصلی، حفظ محیط‌زیست و افزایش سطح کیفی زندگی شهروندان است، اما در کشورهای در حال توسعه به منظور دستیابی به سطح بالای اقتصادی، سیاست استفاده نامحدود از منابع، بدون نگرانی ناشی از تأثیرات سوء محیط‌زیستی دنبال می‌شود (پورزند و طباطبایی مزدآبادی، ۱۳۹۱). مسلماً توسعه پایدار هرگز بدون وجود محیط‌زیست سالم با منابع کافی امکان‌پذیر نیست. پیدایش مفهوم میراث مشترک بشریت در عرصه محیط‌زیست، جامعه جهانی را بر آن داشته است که نسبت به آسیب‌های وارده به یک کشور از سوی سایر کشورها واکنش نشان دهند و کشوری را که به نوعی عامل تخریب و نابودی این میراث مشترک شده را ناقض صلح، امنیت و آسایش جامعه جهانی به شمار آورند (راست و استار، ۱۳۸۱).

توسعه پایدار و محیط‌زیست